Ympäristöministeriö
Ilmastoyksikkö

Muistio 29.11.2023

Talousvaliokunnan kokouksessa 22.11.2023 (kuuleminen Ilmastovuosikertomuksesta 2023) esitetyt kysymykset liittyen maatalous- ja maankäyttösektorin päästölaskentaan

1. Miksi erityisesti maataloudessa toteutetut toimet/tapahtuneet muutokset eivät näy päästöissä (viittaus pylväsdiagrammiin)? Valiokunnassa tuotiin esille, että viime vuosina esim. nautojen määrä on vähentynyt, nurmiala kasvanut ja biokaasun (biometaanin) tuotanto lisääntynyt.

   Nautojen määrän vähentyminen ei juuri näy päästöissä, sillä eläinaineksen koon ja tuottavuuden kasvaessa, päästöt per eläin ovat kasvaneet. Biokaasutuotannon kasvun vaikutus lasketaan kasvihuonekaasupäästöjen inventaariossa energiasektorin päästöihin. Myös kaatopaikoilta talteen otettu biokaasu lasketaan energiasektorilla, mikäli sitä hyödynnetään energiantuotannossa. Maatilojen yhteydessä olevien biokaasulaitosten ja muiden lantaa tai muita maataloussyötteitä käyttävien biokaasulaitosten biokaasuntuotannon vaikutukset maataloussektorin päästöihin eivät ole vielä mukana inventaariolaskennassa. Viljelykasvien peltopinta-alat ja satotasot huomioidaan laskelmissa. Nurmialan kasvu on siis laskelmissa mukana, mutta se ei kokonaisuutta juuri heilauta vaan vaikutus peittyy mm. sään ja satotasojen vaihtelusta syntyvän vuosittaisen vaihtelun alle. Lisäksi orgaanisten viljelysmaiden pinta-alojen kasvu 2000 luvulta eteenpäin on osaltaan lisännyt maatalouden päästöjä.

2. Mikä on 2 hehtaarin rajan merkitys hiilinielujen laskennassa? Millä tavoin hiilinielulaskelmiin vaikuttaisi, mikäli myös tätä pienemmät metsäalueet laskettaisiin mukaan?

   Inventaariossa metsämaan minimiala on 0,25 hehtaaria. Tähän siirryttiin viime vuonna, kun komissio pyysi selventämään Suomen käytäntöä. Nyt se mainitaan myös LULUCF-asetuksessa. Aiemmin Kioton alla käytössä oli 0,5 hehtaarin minimiala. Nykyinen määritelmä poikkeaa FAO:n metsän määritelmästä, jossa suositus minimipinta-ala on 0,5 ha. Muuten käytetään latvuspeitto- ja minimipituus vaatimuksia (huom. nämä raja-arvot eivät tarkoita sitä, että jos jokin metsäalue tilapäisesti ei täytä minimivaatimuksia, se ei olisi metsää esim. metsän uudistamisen jälkeen). Suomessa käytetty kansallinen metsä-, kitu- ja joutomaan määritelmät perustuvat puolestaan puuston kasvuun. Tuolla 0,25 ha minimialalla saadaan kattavasti Suomen metsät mukaan khki-laskentaan. Suomessa ei ole lakiin perustuvaa minimipinta-ala metsälle. Tuo mainittu 2 hehtaarin raja viittaa mahdollisesti verottajan ohjeeseen: ”Pääsääntö on, että jos omistamasi kiinteistö on kooltaan alle 2 hehtaaria eikä se ole osa suurempaa tilakokonaisuutta, kyse ei ole metsämaasta vaan tontista.”

   Vastausten valmisteluun ovat osallistuneet ministeriön virkamiesten lisäksi Luonnonvarakeskuksen sekä Tilastokeskuksen asiantuntijat.